

PRAVDA O PRIPADNOSTI PODROČJA UČEJE

Prebivalci žele ostati v občini Brdo v Terski dolini in ne v Reziji, kamor so sedaj administrativno pripadali

Ustavno sodišče razglasilo protiustavnost predpisa, po katerem se je Učaja odcepila od Rezije in se priključila k Brdu - Pristojne oblasti naj bi ugodno rešile upravičeno prošnjo prizadete vasi, ki je že tako zapuščena

Občinski svet v Reziji se je sestel na izredno sejo, da bi razpravljal in sklepal o enem samem problemu. Gre za nasprotovanje sklepu predsednika Republike, ki določa združitev vasi in področja Učaja k občini Brdo v Terski dolini.

Zadevni odlok je bil sprejet februarja letos, registriran od Računskega dvora v aprilu ter objavljen v Uradnem listu istega meseca. Veljati je začel 30. aprila. Tistega dne je občina Brdo prevzela pod svojo upravo 206 prebivalcev področja Učaja, s čimer je bila uveljavljena odcepitev te vasi od občine Rezija. Medtem je nastal nov položaj, ki grozi, da bi se celotna zadeva vrnila na prvotno točko.

Ustavno sodišče je namreč razglasilo protiustavnost členov 33 in 34 enotnega besedila občinskega in pokrajinskega zakona, v kolikor ti predpisi priznavajo pravico do pobude za spreminjanje občinskih in pokrajinskih teritorialnih enot. V smislu zakona bi se morala celotna občina Rezija odločiti za pripojitev Učaja k Brdu, ne pa samo zainteresirani prebivalci Učaja. Omenjeni sklep Ustavnega sodišča namreč zadeva prav takšno področje oziroma primer, kot je slučaj Učaja in je bil uveljavljen prav v tem času, ko se je pripravljala pripojitev Učaja k Brdu.

Tako sta odprti obe možnosti, da namreč Učaja ostane v okviru svoje nove občine Brdo, ali pa da se vrne pod občino oziroma področje Rezije. Občinski svet v Reziji je poslušal poročilo župana Beltrameja, potem pa je sklenil,

Največja povojna politična kriza

Združena socialistična stranka, ki je nastala s pristopom socialdemokratov, se je zopet razcepila. Socialdemokrati s Tanassijem, Ferrijem in Cariglijem na čelu so izstopili iz skupne stranke PSI in ustanovili novo, ki nosi ime «Partito socialista unitario» (enotna socialistična stranka). Po tem razkolu so socialdemokrati in Nenni podali ostavke od vlade levega centra, ki so jo sestavljali demokristjani, socialisti in republikanci in zato je prišlo do vladne krize. Sedaj čakamo, da bodo sestavili novo. Mandat za sestavo nove vlade je bil zopet dan Rumorju. Italijanski politični krogi menijo, da je to največja politična kriza, ki je prizadela Italijo v teh povojnih letih. Rumorju bo seveda tokrat zelo težko sestaviti novo vlado levega centra in zato menijo, da bodo sestavili začasno vlado brez programov, ki bo imela nalogo pripraviti nove volitve, ki naj bi se vršile po upravnih volitvah, ki bodo letos v jeseni.

da se bo pritožil zoper omenjeni sklep Državnemu svetu. Naročil je dvema odvetnikoma, da takoj sprožita potrebni postopek. Pri glasovanju sta se vzdržala občinska svetovalec Lino Cossatti iz Učaja in dr. Giusto Farina iz Ravenne.

Kaže torej, da se je vnela pravda o zakonitosti ali nezakonitosti sklepa o pridružitvi področja Učaja k Brdu v Terski dolini. Prebivalci so seveda zainteresirani, da ostanejo v okviru nove občine, ker so to želeli že 30 let. Vsi njihovi interesi narekujejo tako ureditev. Ljudje v Učaji ni-

Na sliki: Vas Učaja v dolini Belega potoka, bolj tja pa je obmejni prehod med Italijo in Jugoslavijo

majo na primer nobenih cestnih zvez z Rezijo, kamor so prej spadali. Potovati so morali preko Terske doline, po peti delgi okrog 80 km in sicer čez Tarčent, Magnano in Rivijera, Rtinj, Humin, Venčon, Možnico in Rezijuto. Do svoje občine so torej lahko prišli šele potem, ko so potovali kar čez 9 drugih občin. Rezija bi seveda želela dobiti nazaj področje Učaja, ne to-

liko zaradi prebivalcev oziroma njihovih davkov, ampak zaradi obsežnih občinskih gozdov, ki prinašajo dohodke, saj jih Rezija izkorišča celih petdeset let in je s tem dobičkom uredila predvsem Ravenco, kjer je sedež občine in napravila več javnih del tudi v drugih vaseh doline Rezije, najmanj pa seveda v Učaji, ki je ostala vedno «pepelka».

EKONOMSKE PERSPEKTIVE NAŠE DEŽELE

Pomoč za industrializacijo

Deželni svet predložil vsedržavnemu parlamentu zakon ki predvideva izredno podelitev 500 milijard lir, s katerimi bo moč uspešen ekonomski razvoj pasivnih področij dežele

Med številnimi sklepi zborovanja o gospodarskih perspektivah Furlanije-Juljske Krajine je zagotovo pomembna ugotovitev, da se bo dežela, če bodo prebrdili proces popuščanja mednarodne napetosti in mirojljubnega sožitja, avtomatično znašla v osrčju Evrope in se bo zato lahko razvila v idealno področje za stike, izmenjave in sodelovanje na gospodarskem, znanstvenem in kulturnem področju med deželami srednje Evrope.

Se posebej pa je pomembna ugotovitev omenjene resolucije, da bo moč cilje, ki jih postavlja prvi petletni plan deželnega razvoja, doseči izključno z izrednim posegom države. Zato je potrebno, naj bi parlament čim prej izglasoval zakon, ki ga je predložil deželni svet. Omenjeni zakon predvideva izredno državno podelitev v višini 490 milijard lir, razdeljenih na sedemletno obdobje, s čimer bi bilo moč ustvariti pogoje za uspešen razvoj dežele. Nadalje naj bi država in dežela sporazumno nadaljevali s primernimi olajšavami, ki naj bi pospešile razširitev procesa industria-

lizacije na celotnem področju Furlanije-Juljske Krajine, preoblikovanje in modernizacijo kmetijskega sektorja, razvoj obrti in turizma. S tem bi bilo moč odpraviti skrajno nerazvita področja, zlasti v hribovitih predelih, postopno odpraviti emigracijo in počasi zagotoviti polno zaposlenost.

Resolucija pa se končuje s pozivom, naj rimska vlada

omogoči s primernimi ukrepi nov zagon mednarodni funkciji naše dežele, kar pa bo moč doseči le, če bo vlada odločno podprla kandidaturu Doberdoba za sedež novega pospeševalnika, protosinhrontrona CERN in če bo moč razviti pristaško dejavnost s tem, da bi jo bolje opremili in upostavili nove redne proge državnih pomorskih družb.

Slovenska filharmonija iz Ljubljane v Vidmu

V okviru kulturnih izmenjav med Furlanijo-Juljsko Benečijo in sosedno Slovenijo je pred nedavnim zbor Slovenske filharmonije iz Ljubljane, ki ga je pripravil znani dirigent Jože Hanc, skupaj z orkestrom SF, otroškimi zborom radiotelevizije Ljubljana, ki ga je naštudiral Janez Kuhar in dramskimi solisti Štefko Drolčev, Rudijem Kosmačem, Stanetom Severjem, Ivo Zupačičev in Poldetom Bibičem ter opernimi solisti Vando Gerlovičev, Zlato Ognja-

novičev, Milko Evtimovo, Zvonimirom Prelčecem iz Zagreba in Dragišo Ognjanovičem z režiserjem Borutom Trekmanom, izvedel v Vidmu v cerkvi sv. Frančiška «Devico Orleansko na grmadi» Arthurja Honegerja. Koncert je zelo dobro uspel in se ga je udeležilo veliko število ljubiteljev glasbe.

Ob tej priložnosti je bilo tudi srečanje med predstavniki Socialistične republike Slovenije in predstavnik pokrajinske uprave iz Vidma.

Facciamo piu' forte il nostro giornale

Qualche cosa abbiamo già fatto. La veste tipografica è stata migliorata, un miglioramento lo si è avuto anche per quanto riguarda la puntualità del giornale: il lettore ha così un maggior numero di notizie e, ciò che più conta, notizie più attuali. Il bilancio, dunque, è positivo, ma vogliamo fare molto di più.

Sappiamo che il più delle volte non si fa caso ai problemi che deve affrontare un giornale come il nostro; vi è il convincimento che in ogni caso le difficoltà, anche amministrative, saranno superate. Ma non è così: per il nostro giornale non è così! E per coloro che lo redigono è un compito delicato e difficile, non privo di responsabilità e di rischi, compito che richiede grandi sacrifici anche finanziari.

E' in corso la campagna degli abbonamenti al nostro giornale. Mentre vogliamo indirizzare un plauso agli amici del «Matajur» che dappertutto raccolgono per conto del giornale sottoscrizioni, rivolgiamo un appello a tutti gli amici abbonati e lettori: facciamo più forte il nostro giornale!

Ci rendiamo conto perfettamente che il nostro giornale è ancora lontano dall'aver raggiunto la perfezione, che molto dev'essere ancora fatto perchè possa soddisfare le esigenze della gran massa dei nostri lettori: sarebbe necessario aumentare il numero delle pagine perchè possano trovarvi posto nuove rubriche, maggiori e più dettagliate notizie, vorremmo pubblicare più fotografie, più corrispondenze dai diversi paesi delle nostre valli, ma tutto ciò costa, e costa molto caro.

E' per questo che invitiamo tutti gli abbonati, tutti quelli che ricevono il nostro giornale, unico giornale della provincia che difende, sin dal suo sorgere, i diritti delle nostre popolazioni, di versare, se ancora non l'avessero fatto, l'importo dell'abbonamento (Lit. 1.200), servendosi del modulo inserito nel giornale o inoltrandoci la somma indirizzando a: «Matajur», Via San Daniele - 33100 Udine.

IZ IDRIJSKE DOLINE

V kratkem pričetek del za ureditev Idrijske doline

Končno bo popravljena tudi cesta na Staro goro Obeta se razvoj turizma - Vojaške služnosti ovivajo gradnjo potrebnih turističnih objektov

Te dni so pod skrbništvom tehnikov Province izročili gradbenemu podjetju «Julia» iz Čedad dela za ureditev in asfaltiranje turistične ceste, ki bo po vsej svoji dolžini potekala po praprotiškem komunu. Cesta prične v Praprotnem in poteka ob desnem toku Idrijce tja do Podrskijega, tu pa se odcepi in zavije preko Oborče, ki leži že precej v bregu, proti Stari gori do razpotja, kjer gre na desno proti Gorenjemu Trbilju. To delo bo stalo okoli 80 milijonov lir in jih bo v celoti krila država.

Ko bo ustvarjena ta krožna pot, bodo brez dvoma ozi vse tudi vse vasi, po katerih bo potekala, in se bo mogel turizem povzdigniti na znatno višjo stopnjo. Do sedaj namreč skoraj ni bil mogoč dostop na Staro goro iz Idrijske doline, ker je cesta od Oborče naprej preveč jamasta in kamenita za motorna vozila in se je promet vršil skoraj izključno iz čedadске strani. Sedaj pa bo lahko marsikaj bolje. Škoda le, da je Stara gora, in seveda vse to področje, podvrženo težkim vojaškim služnostim in se zato ne sme ničesar spreminjati, oziroma graditi. Na Stari gori, kjer je znamenito svetišče Mater božje, in je obenem tudi privlačna turistična točka, ker se od tu odpira krasen razgled po Nadiški dolini, na drugi strani pa po vsej Furlaniji, bi bil potreben večji hotel, saj prihajajo romarji in izletniki semkaj iz zelo oddaljenih krajev in bi prav radi tukaj prenočili, pa ni prostora. Sedanji hotel je skoraj vedno zaseden do zadnjega kotička, novih lokalov pa ne smejo graditi.

Razstava tipičnih lokalnih vin

V dneh 5., 6. in 7. julija se je vršila v Praprotnem razstava s pokušnjo tipičnih lokalnih vin. Vino je razstav-

ljalo 12 lokalnih proizvajalcev, pokušala in ocenjevala pa je posebna komisija, ki so jo sestavljali vinogradni izvedenci. Kot znano, je vsa okolica Praprotnega izredno vinorodna in slovi po renimiranih vinih. Tu pridelujejo, čeprav v majhni meri, celo iskani «schioppettino».

IZ TERSKE DOLINE

Italo Sgarban žrtev prometne nesreče

Vse je globoko prizadela žalostna vest, da se je dne 28. junija smrtno ponesrečil 58 letni Italo Sgarban, ki ima znano gostilno in trgovino v kraju Collerumiz. Mož se je peljal s svojim motorjem po Terski dolini in ko je privozil do električne turbine pri Bulfonu, je izgubil ravnovesje in zavozil iz ceste. Ko je podrl dva obcestna kamna, je vrgel motor globoko pod cesto, na prod Tera, Sgarbana pa je med potjo ujelo vejevje. Nekateri mimoidoči so kmalu zaslutili nesrečo in našli ponesrečenega Sgarbana, ki so ga takoj prepeljali v videmsko bolnico, a je že med prevozom izdihnil. Pri padcu mu je namreč počila lobanja in dobil je še več drugih hudih poškodb.

Rajniki Sgarban je bil poznan po vsej okolici kot pošten in dober človek. Zapusča ženo in sina, ki je v inozemstvu na delu.

V starosti 72 let je umrl upokojenec Avgust Boreaniz iz Štele pri Centi. Umrl je na hitro: ko je stopil iz Klunderjeve gostilne, ga je zadela možganska kap in je bil na licu mesta mrtev.

Zelo hudo se je ponesrečila tudi 69 letna Marija Negro iz Brda, ko je bila pri sorodnikih v Legnanu. Ko je šla po stopnicah, je ne-

Vse tri dni, ko se je vršila razstava, je bilo zelo lepo vreme in zato je prišlo v Idrijsko dolino zelo dosti ljudi, ne samo domačinov, ampak tudi iz Vidma, Gorice, Krmina in drugod.

Za izboljšanje javne razsvetljave

Komunski svet je sklenil, da bo prosil za državno posojilo 12 milijonov lir, da bodo zgradili novo mrežo električne razsvetljave. V nekaterih vaseh, posebno hribovskih, je namreč razsvetljava nezadostna.

Na drugem zasedanju komunskega sveta pa so sprejeli tudi načrt za ureditev ceste, ki vodi v Čelo in bo stala 25 milijonov lir. Stroške bo v celoti vzdržala država.

odno stopila in tako nesrečno padla, da si je nalomila križ. Zdravi se v tamkajšnji bolnici.

Folklorna skupina «Chino Ermacora» iz Cente bo na festivalu v Angliji zastopala Italije

Čentska folklorna skupina «C. Ermacora» bo na petem mednarodnem festivalu, ki se bo vršil od 16. do 22. avgusta v Billingham (Anglija) predstavljala Italijo. Omenjeno skupino vodi

REZIJA

Še letos poleti bodo uredili cesto, ki vodi v Stolbico

Pred dnevi je gradbeno podjetje Dario Manzocco iz Nem pričelo z deli za ureditev turistične ceste, ki vodi v Stolbico. Celotni stroški za izvedbo tega dela znašajo 25 milijonov lir, za kar bo dežela prispevala 22 milijonov in pol, dva milijona in pol pa bo v breme rezijanski občini. Cesta bo široka pet metrov in pol. Ko jo bodo urejali, bodo odpravili tudi nekatere sedanje ostre ovinke, druge pa bodo omilili, nazadnje jo bodo pa še asfaltirali. Računajo, da bo

PODBONESEC

Mali obmejni promet meseca junija

Meseca junija, ko so nastopili prijetni topli dnevi, je znatno narasel mali obmejni promet med Beneško Slovenijo in sosednimi kraji onkraj meje. Tokrat so v enem mesecu zabeležili kar 415.423 prehodov, kar je zares rekordno število. Največ jih je bilo seveda v Štupci, kjer je obmejni prehod prve kategorije in sicer 182.757 (samo s propustnico), nato v Učaji, kjer je tudi prehod prve kategorije, in sicer 1587 (s propustnico in potnim listom), na Mostu čez Nadižo ali nekdanjem Mo-

stu Vittorio v tipanskem komunu 470 (samo s propustnico), na Mostu Mišček 762, na Mostu Klinec 164, v Polavi pri Čeplesiščih v sovdenskem komunu 785, v Rbediščih 457, v Solarjih pri Dreki 330, na gori Kum 20, skozi druge bloke v Idrijski dolini pa 56.

Novi javni telefoni

Te dni so postavili javni telefon tudi v Dolenjem Roncu, v kratkem pa ga bodo imeli tudi v Ofjanu. Postavili so ga pred dnevi tudi v Sarženti v špeterskem komunu in tako se polagoma izpopolnjuje telefonska mreža v Nadiški dolini. Upajo namreč, da bodo postavili še več javnih telefonov tudi v drugih naših dolinah in tako bodo v nekaj letih vse vasi medsebojno povezane.

Nesreča na senožeti

V čedadsko bolnico so morali peljati 45 letnega Antona Trinka iz Ronca, ker je na senožeti, ko je spravljal seno, tako nesrečno padel, da si je poškodoval rebra. Ozdravil bo v treh tednih.

SPETER

Otrok zažgal senik

V teh vročih dneh je treba povsod paziti, da ne pride do ognja, ker je teren suh in povzroči včasih najmanjša iskrica milijonsko škodo. Tudi otrokom je treba to priporočati, seveda takim, ki so že pri pameti, pred drugimi pa je treba skrivati vžigalice in druge vnetljive reči. Pred dnevi je prišlo v Puoju do zelo hudega požara. Štiriletni Dario Coceanig je zažgal senik, v katerem je bilo 50 kvintalov sena in še polno poljskega orodja. Paglavček je opazoval očeta, ki je kadil cigare-

IZ KANALSKE DOLINE

Gradnja kanalizacije v Žabnicah

Končno bodo tudi v Žabnicah pričeli z gradnjo kanalizacije, ki je tako strašno potrebna in na katero čaka dnevno že toliko let. Prav pred dnevi se je sestal občinski odbor, da so na široko razpravljali o tem problemu. Letos bodo izvedli le prvi obrok del, za kar bodo potrošili 45 milijonov lir, najbrže že prihodnje leto pa bo kanalizacija zgrajena do konca. Letos namreč ne morejo napeljati celotne, ker bodo na nekem kraju preusmerili pontebansko cesto in morajo zato počakati, da ANAS napravi najprvo to delo.

Ojačenje vodovoda v Trbižu

Dela za gradnjo nove vodovodne mreže v Trbižu do-

to, in čim je ta pustil vžigalice na mizi in je vedel, da ga nihče ne vidi, jo je vzel in z njo odšel v senik in začel prižigati. Na srečo je ušel pred plameni, ki so zajeli ves senik in ga do tal uničili, čeprav so takoj prihiteli na lice mesta gasilci. Škode je za več kot en milijon lir.

SREDNJE

Smrtna nesreča pri delu

Pred dnevi se je dogodila v Trbilju strašna nesreča pri delu: 68 letna Angelina Bernjak je padla s kope sena in si zlomila tilnik. Takoj so jo peljali v čedadsko bolnico, kjer ji pa niso mogli nič pomagati in je že čez par dni umrla, ne da bi prišla k zavesti. Ta nesreča je globoko presunila vso našo okolico, saj je bila rajnka žena zelo poznana in spoštovana od vseh, ker je bila delavna in dobrosrčna.

SV. LENART

Nesreča ne počiva

Pri Kjačičevih v Utani se je zgodila huda nesreča. Antonija Marija, ki je stara 56 let, je splezala na drevo, da bi nabrala nekaj češenj, a pod nogami se je zlomila veja in uboga žena je padla več metrov globoko na trda tla. Pri padcu je dobila več hudih poškodb in zato se bo morala zdraviti najmanj mesec dni.

Tudi 67 letni Jožef Vogrič je moral v bolnico, ker se je spotaknil na cesti in tako nesrečno padel, da si je zlomil levo nogo. Ozdravil bo v poldrugem mesecu.

FOJDA

Kdo bo popravil cesto, ki vodi v hribovske vasi

Ljudje iz hribovskih vasi Vile in Pedroža in pa tudi tujci, ki prihajajo v te kraje na izlet, se sprašujejo, kako je mogoče, da je tako važna cesta, ki vodi iz Fojde po lepi dolini navzgor v hribovske vasi, tako zapuščena. Na nekaterih mestih je deževnica razjedla celo že oporni zid in tako drsi kamenje na cesto in jo dela vedno bolj nevarno in seveda tudi neprevozno. Domačini pravijo, da jo že najmanj dve leti nihče ne popravlja.

Res je, da je v teh dveh hri-

bovskih vaseh vedno manj ljudi pri hiši, to nam pove tudi primer vasi Vile, ki je skoraj popolnoma prazna in so hiše že pokupili ljudje iz mest in bodo kmalu na tem kraju ustvarili turistično naselje, a zaradi tega komun ali dežela, čigar je pač kompetenca, da skrbi za vzdrževanje cest, ne bi smeli puščati v nemar ceste, ki je za tiste ljudi, ki tam živijo, življenjskega pomena. Po tej cesti danes skoraj ni mogoče voziti in še bolj otežkoča že tako žalostno

ekonomsko stanje tamkaj živečega prebivalstva.

Popravilo te ceste je torej nujno potrebno in to še letos, ker po še eni prestani zimi, bo treba orati ledino. Če ni denarja sedaj, ko bi bili stroški manjši, ga bo potem še manj, ko bo treba graditi vse na novo. Ni čuda torej, če ljudje zapuščajo svoje vasi, ko vidijo kako malo je mar komunu, da bi jim nudil, če že ne dela, vsaj cesto, po kateri bi mogli človeško hoditi.

končana v enem mesecu, za «šmarno mišo» pa prav gotovo.

IZPOD KOLOVRATA

Popila varekino namesto vode

Huda vročina, ki je zajela tudi naše hribovske vasi, je prinesla veliko žejo in človek ne čaka trenutka, da pride hitro do dobrega požirka vode. Tako je bilo tudi z 31 letno Gino Florjančičevo iz Grmeka, ki je neprevidno zagrabila za prvo steklenico, ki ji je prišla pod roko. V steklenici ni bila voda, ampak varekino. Na srečo je že pri prvem požirku sprevideła, da je vzela napačno steklenico. Morali so jo peljati v bolnico, kjer so ji izprali želodec in izjavili, da bo ozdravila v dveh tednih. Neprevidnost bi lahko imela hujše posledice.

IZ KRNAHTSKE DOLINE

Hude poškodbe zaradi padca

V videmski bolnici so sprejeli s pridržano prognozo 77 letnega Vigija Kosa iz Črneje, ker je padel in si zlomil nogo. Mož bolega poleg tega tudi na srcu in zato je njegovo stanje izredno kritično. Želimo mu, da bi okreval in se zopet povrnil k svojemu delu.

Pet milijonov lir za študente

Trbiški komunski odbor je na svoji zadnji seji sklenil, da bo dal v korist študentov trbiške občine 5 milijonov in 404 tisoč lir. S tem denarjem jim bodo nabavili šolske knjige in plačali prevoze v šole. K tej vsoti je dežela prispevala 4 milijone lir.

IZKORIŠČANJE SOČE ZA PROIZVODNJO ELEKTRIKE

Nova hidroelektrarna pri Solkanu v Soški dolini

Postopno bodo zgradili še hidroelektrarne Trnovo, Kobarid, Kamno in Avče, s čemer bodo hidroenergetske zmogljivosti reke Soče in njenih pritokov bolje izkoriščene

V Soških elektrarnah v Novi Gorici končujejo tehnične priprave za bližnji začetek gradnje nove hidroelektrarne na reki Soči pri Solkanu. Gre za prvi hidroenergetski objekt, ki ga bodo na tej hudourniški reki zgradili po vojni.

Gradnjo je narekovalo več razlogov. Predvsem je odstranila meje, v Sloveniji, veliko pomanjkanje električne energije, ki bo spričo naglega porasta potrošnje v prihodnjih letih še naraslo. Zaradi hudourniškega značaja njenih voda lahko daje Soča s pritoki zelo ceno energijo. Gradnjo nadalje narekujejo potrebe gospodarstva in drugih potrošnikov na Primorskem. Ti bodo letos potrebovali okrog 332 milijonov kilovatnih ur električne energije, medtem ko bo proizvodnja na Primorskem za skoraj 100 milijonov kilovatnih ur nižja. Sistemu hidroelektrarne na Soči pripada posebno mesto tudi glede na njihov obrobni položaj v jugoslovanskem elektroenergetskem sistemu in spričo možnosti za izmenjavo energije z Italijo.

Prvi del glavnega projekta za nov objekt bo kmalu izdelan in s tem bodo zagotovljeni pogoji za začetek gradnje. Z deli bi začeli še v poletnem času. Hidroelektrarna bo oddaljena okrog 700 metrov od znanega solkanskega mostu,

dograjena bo do leta 1971, njena proizvodnja pa bo znašala povprečno po 125 milijonov kilovatnih ur energije letno. Skupni stroški gradnje bodo znašali okrog 8 milijard starih dinarjev, kar je približno 16 milijard lir. Sredstva imajo že zagotovljena.

Nova hidroelektrarna na Soči pri Solkanu bo le en člen

v sistemu energetskih objektov na tej reki in njenih pritokih. Postopno bodo namreč zgradili še hidroelektrarne Trnovo, Kobarid, Kamno in Avče. Prizvodnja električne energije v vseh objektih na reki Soči in njenih pritokih, bi v perspektivi znašala okrog milijardo 400 milijonov kilovatnih ur na leto.

«Epistola inevaša»

Luciana Morandini

Pesnik Luciano Morandini, ki ga predstavljamo s prevodom dveh njegovih pesmi iz njegove najnovejše zbirke «Epistola inevaša», se je rodil 1.1928, v S. Giorgio di Nogarò (Videm). Danes živi v Vidmu in je profesor na srednji ekonomski šoli.

Sprva se je pojavil kot pesnik tako imenovanih tradicionalističnih oblik, v svoji najnovejši zbirki pa kaže določen napredek v smislu svobodnejšega verza moderne evropske poezije.

Na programu radia Ljubljana Morandini predstavlja panoramske antologije sodobne italijanske poezije s sodelovanjem pesnika Cirila Zlobca, dočim skrbi pri radiu Trst za rubriko «Il tagliacarte».

ODPOR

Z gora prihaja
svoboden veter na obraz
ljudi,
da zgame deset vetrov
štiri sto tisoč src,
vse tisto, kar preostane
od stare dežele.
Prihaja dan drugačnega
upora, vznemirijo se srca
na vseh trgih.

ROKE

Živel si brez posedovanja
nič,
izstrelek, ki ga ne skrbi
zdaj zrak: gre mimo
in preide.
V tvojih toplih rokah
ostaja gib
V tvojih belih rokah
ostaja misel
V tvojih nežnih rokah
ostaja neznana senca.

LA RESISTENZA

Dalla montagna scende
libero il vento sulla faccia
della gente,
a scuotere dieci venti
quattrocentomila cuori,
tutto ciò che rimane
di un vecchio paese.
Arriva il giorno di un'altra
rivolta disturbano i cori
sulle piazze.

LE MANI

Hai vissuto senza possesso
di nulla,
un proiettile che non si cura
dell'aria: passa
e trapassa.
Nelle tue mani calde
rimane un movimento
Nelle tue mani bianche
resta un pensiero
Nelle tue tenere mani
resta ignota l'ombra.

v steklenice, a moramo paziti, da pride vino čim manj v dotik z zrakom. Poglejmo, če so sodi zaliti! Klet zračimo ob hladnih urah.

V SADOVNJAKU je najvažnejše delo meseca julija zatiranje škodljivcev: listnih uši, gosenic, ličink in nekaterih glivic.

V HLEVU skrbite za red in snago. Živino krmite dobro vsaj zjutraj in zvečer, če opoldne ne utegnemo, kajti ta mesec je povsod dela. Ne dajamo ji sveže in neuležane krme.

Za naše delo Kaj bomo delali meseca julija

NA POLJU požanjemo žito, ko je slama docela porumenela in ni zrnja več mogoče raniti z nohtom. Če žito povsem dozori, se lahko dosti zrnja porazgubi. Ko je žito požeto, zaorjite. Za zgodnjim krompirjem in žitom sejemo činkvanti, repo in sadimo pozno zelje. Činkvanti in repi moramo dobro pognojiti. Najpripravnější so za to hitro topljiva umetna gnojila. Če smo prvemu krompirju dobro gnojili s hlevskim gnojem, za drugi pridelek ni treba gnojiti. Ze-

lju gnojimo z gnojnico, korusi pa z dušičnimi gnojili. NA TRAVNIKU mora biti košnja ta mesec pri kraju. Poleti travnikov ne gnojimo s hlevskim gnojem. Če moramo gnoj spejljati iz gnojnika, ga zložimo v kupe in dobro pokrijemo z zemljo. Raztrosili ga bomo šele sredi jeseni, da ne bo izgubil toliko amonijaka. Če se na detelji kaže škodljiva predenica, jo zatiramo najbolje takole: pokosimo deteljo na okuženem kraju in še vsaj pol metra daleč naokrog, jo posušimo in sežgemo. Na-

to ves prostor na globoko prekopljemo, da pridejo ostanki predenice globoko v zemljo, prav je tudi, če predenične otoke včasih poškopimo s 25 odstotno raztopino zelene galice ali žveplene kisline.

V VINOGRADU moramo nadaljevati s škropljenjem in žveplanjem. Kdor je cepil v zeleno, naj ne pozabi škropiti tudi cepičev. Meseca julija lahko cepimo trte na oko. Iz vinograda odstranimo plevel in poganjke iz divje podlage.

V KLETI pretakamo vino

«Kukanj» pri Kamnjah, «Kukanja» je zelo razširjen priimek v Komnu in gora z imenom «Kuk» imamo po Sloveniji nešteto. Primeri so tudi vasi «Kokovo» in «Ukve». Vemo, da je stal kakanjski grad na malem griču ali kuku. Patriarh Bertold dovolj namreč Albertu Kukanjcu, da si sme sezidati močnejšo trdnjavo na «situs supra costrum Cucanee». Ustno izročilo pravi, da je bil začetnik te rodovine nek Tomaž Kukanjec.

Kukanjci so imeli kot svoj prastari rodovinski fevd grad Valvasone ob levem bregu Tilmenta, malo nad železniško progo. Na patriarhovem dvoru so opravljali službo komornika. Prvi po imenu znani Kukanjec je bil Verner. Leta 1292. se spro Kukanjci s svojimi sosedi Zavornjani in nastala je prava vojna, v katero so se kmalu zapletle najimnitnejše furlanske rodovine, tako da je bila vsa dežela razdeljena v dva sovražna tabora in da je mnogo krajev izginilo iz površja zemlje. Sele čez leto dni se je razpor podelil po zaslugi posredovanja mesta Čedadu in grofov Attemsov.

Ker so Kukanjci v kratkem času zelo obogateli in se razmnožili, so se razdelili na štiri veje: Valvasoni, Čuki (Zucco), Partištajnci in Freschi. Razen tega so se Kukanjci združili še s Kaporjaki in osnovali neko plemiško združenje, «konsorcij», da so na ta način dobili med furlanskimi plemiči več veljave in tudi zato, da so lažje nastopali kot «roparski vitezi». Leta 1312. sprejmejo v to zadrugo še brata Ludovika in Franca di Legio.

NOVOST NA SLOVENSKEM KNJIŽNEM TRGU

Pri zavodu BOREC v Ljubljani so izšli spomini Jožka Ošnjaka z naslovom

„Pod Matajurjem“

Kratkemu opisu zgodovinske preteklosti Benečije in njene zemljepisne lege ter narodopisnih značilnosti, socialne in gospodarske problematike sledijo opisi avtorjevih mladostnih doživetij, srečanja z vaškimi posebnostmi, doživljanje v italijanski vojski, v drugem delu knjige pa kapitulacija Italije, vstaja beneškega ljudstva, boji beneškega bataljona in drugih enot v Benečiji in v sosednjih pokrajinah do zaključnih operacij za osvoboditev.

Knjiga je opremljena s številnimi celostranskimi fotografijami in skicami; vezana v celoplastno.

Knjigo lahko naročite tako pri zavodu BOREC, LJUBLJANA Beethovnova 10.

DRŽAVNA ŽALOŽBA SLOVENIJE

začenja
izdajati
veliki

SLOVAR SLOVENSKEGA KNJIŽNEGA JEZIKA

Delo, ki ga pripravlja inštitut za slovenski jezik pri SLOVENSKI AKADEMIJI ZNANOSTI IN UMETNOSTI, je široko zasnovano: slovar izide v petih knjigah po 700 do 800 strani ter bo v nad 110.000 geslih zajel besedišče slovenskega sodobnega knjižnega jezika ter razložil vse pojme z domačo besedo. Vsako besedo bo natanko razčlenil glede na pomene, pokazal bo rabo besed in zvez ter posvetil mnogo pozornosti pravopisno-pravorečnim vprašanjem.

PRVA KNJIGA SLOVARJA SLOVENSKEGA KNJIŽNEGA JEZIKA

bo izšla do konca letošnjega leta. Obsegala bo nad 20.000 gesel in podgesel od črke A do H. Za prvo knjigo je založba razpisala subskripcijo, ki velja do izida prve knjige. Prednaročniška cena v polnusnje vezane knjige je 150 din. Zahtevajte v knjigarnah prospekt, ki Vas bo seznanil z vsemi nadrobnostmi in Vam hkrati posredoval tudi odtisa dveh slovarskih strani.

Naročila za prvo knjigo SLOVARJA SLOVENSKEGA KNJIŽNEGA JEZIKA sprejemajo vse knjigarne v Sloveniji, zastopniki založbe in uprava

DRŽAVNA ZALOŽBA SLOVENIJE -- Ljubljana -- Mestni trg 27

Zgodovina gradov Beneške Slovenije

Z drugimi furlanskimi plemiči se zarote leta 1348. tudi Soffumbergi proti patriarhu Bertrandu, katerega so pozneje ubili razbojnik. Prav zaradi tega je bil Henrik S. obsojen na vislice in naslednji patriarh Nikolaj je dal to obsodbo tudi izvršiti. Trdni grad Soffumberg pa si je patriarh tudi še nadalje pridržal kot svoje letovišče in je tu večkrat bival. Tu je zbral kardinal in patriarh Filip d'Alaçon leta 1381. furlanski parlament. Po uboju Federika Zavornjana se zapre patriarh Ivan Moravski v trdni Soffumberg, da bi bil bolj varen pred razburjenim ljudstvom. Mimogrede ga je zastavil tudi čedadskemu mestu, ko je bil v denarnih stiskah, a leta 1395. je bil grad zopet v patriarhovih rokah.

KUKANJ (Cucanea, Cucagna) se je dvigal nad Fojdo na griču in malo pod njim grad ČUK (Zucco). Kukanjski plemiči, kot menijo, so bili nemškega pokolenja in sicer stranska panoga kranjskih Auerspergov, katerim je patriarh Popon leta 1020 dovolil, da se nasele na Furlanskem in si tam sezidajo svoj grad. Osnova tega imena je pa čisto slovenska. Kraj «Kokanj» imamo blizu Prvačine,

Adalbert Kukanjec je bil leta 1312. vlastelin v Krvlju (Crauglio), a to posestvo je odstopil že naslednjega leta Geroldu Erberštajnu. Dalje so imeli Kukanjci svoja posestva in sodstvo tudi po vsem Kobariškem kotu, to je v Kobaridu, Trnovem, Starem sedlu in na Beli ter na Selicah in Seliščih. Patriarh Bertrand postavi leta 1336. Gerharda K. in brata Simona za svojega glavarja v Tolminu. Leta 1361, so se zvezali tudi Kukanjci z Rudolfom IV. in prepustili Partištajn njegovi vojski, a zdi se, da so se kmalu zopet sprijaznili s patriarhom, ker niso bili tako kaznovani kakor Kaporjaki. Tudi pri cesarju Karlu IV. so bili prav dobro zapisani, ker je ta povzdignil leta 1362. Ulrika in Skinelo K. v palatinske grofe s pravico, da smejo imenovati notarje in redne sodnike.

Leta 1378. si pridobe Kukanjci tudi posestva v Pocuolu, ki so nekdanj pripadala koroškim Hohenwärtom. Leta 1389 podeli v Čedadu patriarh Ivan Moravski grad Kukanj in Partištajn Brunetu Partištajncu. Ob tej priliki mu je podelil tudi vas Fojdo in vse kar sta imela v fevd v Ronkih, Poljani, Lužah (Lauzaco), Cirijaku, Rekluzu, Faganji, Pocalih, Griljonih, Prisarjanu, v Buji in breškem kanalu. Leta 1498. sta imela brata Franc in Simon «Freschi de Cucagna» planino na gori Miji. Gradič Čuk so razdeljali Čedadci, ko so razširili svojo oblast čez to okolico. Iz njegovih razvalin so sezidali cerkvico.

(Se nadaljuje)

za naše mlade bralce

Pastir in žalik žena

SLON

Na Žirovkem vrhu je živel mladec, ki je bil drvar in pastir. Pozimi si je služil kruh z drevnjačo, ker je sekal in podiral hraste in bukke. Ko so frate in lazi ozeleneli, pa je žirovskim kmetom pasel ovce. Kadar pa je bila pod jesen ugodna žirna paša, je vse žirovske svinje segnal v hosto, kjer so se žirile in debelile. Ker pa je bil pob vinski človek, je vso žirino zapil...

In ko je tako neke jeseni pasel in žiril svinje, je prišla k njemu žalik žena in zatar-nala:

«Ojoj, kako sem lačna! Če me nasitiš, ti bom pristorila srečo».

Pastir je bil dobrega srca, zato je odvezal pastirsko vrečo in neznan ženi ponudil kruha, ki so mu ga Žirovčanke vsak dan dale za pastirino. Gladovna žalik žena je pojedla ves kruh, nato pa rekla:

«Kar sem obljubila bom izpolnila! Pojdi v Žiri in na vsa vprašanja odgovori JAZ, pa boš srečen!».

Pastir, ki ni vedel, da so žalik žene hudobne gorske vile, ji je verjel. Site svinje je odgnal v Žiri in obsedel pri hiši, kjer so mu že zjutraj obljubili večerjo. Gospodinja je postavila na mizo polno latvo kislega zelja, gospodar pa je zagodrnjal:

«Vsak večer nam kuhaš za večerjo kisló zelje. Kdo pa je iz dimnika pobral meso in klobase?».

«Jaz!» se je zdajci oglasil pastir, ki je pohitel z odgovorom, da bi se čimprej srečal s srečo.

«A tako!» je planil gospodar. «Če si sam požrl vse meso in klobase, pa še zelje sam pojel!».

Ubogi pastir je otepaval kisló zelje, da se ga je najedel za vse življenje.

Naslednji večer se je ustavljal pri sosednji hiši, da bi dobil večerjo. Gospodinja pa je rekla:

«Oh in prejoj, saj bi skuhal večerjo, pa nimam niti borega polenčka, da bi ga vrgla v peč. V mrzli peči pa večerje ne morem skuhati. Le kdo mi bo nacepil drva?».

Gospodar, ki je bil lenuh, je kar molčal, pastir pa je brz odgovoril: «Jaz!».

In je sekal drva in jih cepil, dokler ni vseh klatrskih cepanic razklal in drvarnico napolnil z drvimi, da je potlej komaj še primotoglavil na senik, kjer se je zaril v seno in zasmrčal brez večerje.

Sredi noči ga je iz spanja prebudilo vpitje. Gorela je županova hiša, vaščani pa so se drenjali okrog požarišča, da bi pogasili ogenj, a požar je hišo upepelil do tal. Pastir je brz vstal, skočil v hlače in se zgnel k vaščanom, ki so za-

lostno postajali okrog ožigov. Kar je županja glasno zajokala:

«Le kdo nam je upepelil hišo?».

«Jaz!» je zaklicala pastir.

Tedajci pa so Žirovčani planili nadenj ter ga premlatili, da jim je komaj še malo živ ušel ter se potepel kdo ve kam.

Tako je žalik žena ubogemu pastirju pristorila zgolj nesrečo, četudi jo je bil nasitil s kruhom.

A žalik žene so hudobne gorske vile, ki v srcih nimajo ne ščepca ne kanča dobrote.

Indijec je imel slona. Ta je bil dober in je vestno služil, svojemu gospodarju. V neznosni vročini je prenašal težke tovore od vlaka do ladje. To naporno delo je opravljal dan za dnem, mesec za mescem, ne da bi se obotavljal ali upiral. In vendar ni dobil za svoje naporno delo nikakih priboljškov, nasprompto, večkrat je celo stradal, ker mu Indijec ni dajal dovolj hrane.

Nekega dne je bilo treba odpraviti zopet velik tovor na ladjo. Sonce je pripekalo kot žerjavica. Ker je imela ladja odpluti in se je mudilo,

Indijec ni dal slonu ne vode ne hrane in ga je neprestano naganjal, naj nosi hitreje. Dvajsetič si je slon natovoril veliko in debelo breme. V rilcu je nosil ogromno debla. Sonce je čim dalje huje pripekalo. Sestradan in žejen slon je čutil, da mu pešajo moči. S težkim tovorom je stopal počasneje. Tedaj pa je Indijec planil nadenj s kolom. Ali v tem hipu se je slon čisto predrugačil. Pobesnel je. Deblo je vrgel daleč stran, zgrabil je neusmiljenega Indijca, vrgel ga je podse in poteptal.

Mož je bil na mestu mrtev.

Ko je zvedela o tem vdova, je bridko zajokala. Pograbila je svoje štiri otroke, privedla jih je k podivjanemu slonu in dejala v obupu: «Kdo naj nas zdaj preživlja? Ubil si moža, pobij še otroke in mene!».

Slon se je naenkrat pomiril. Žalostno je gledal nekaj časa otroke, nato pa je zgrabil z rilcem najstarejšega ter si ga posadil na hrbet.

In od tedaj je slon v vsem ubogal otroke in je potrpežljivo še nadalje opravljal svoje naporno delo.

Mihec pa zna

Učitelj se je jezil, ker niso znali učenci računati na pamet.

«Ali se vam ne ljubi misliti, ali kaj?» je majal z glavo «Vedno ne boste imeli svinčnika pri roki in papirja v žepu, da bi pismeno računali. Mnogokrat tudi časa ne boste imeli za dolgo računanje, ampak boste morali hitro izračunati na pamet. Le poslušajte. Včeraj sem bil na sprehodu. Pa zagledam ribiča, ki je ribe lovil. Ujel je bil že 13 lepih rib. Vprašam ga, koliko hoče zanj. Odgovori mi, da po 15 lir za komad. Koliko je to skupaj, pa ni vedel. No, vidite, če bi jaz ne znal hitro izračunati na pamet, toliko znesse vse skupaj, bi ga lahko oguljufal, ali pa bi mu preveč plačal. No, zdaj pa vi premislite, kako bi plačali ribe».

Nihče se ni oglasil, vsi so bili tiho in se v zadregi spogledovali.

«Kaj res nihče ne zna?» se je hudoval učitelj.

Pa se oglasi Mihec iz zadnje klopi.

«No, Mihec, pa povej kako bi ti plačal ribe?» se je razveselil učitelj.

«Vsako posebej» se je odrezal Mihec.

Lisica in merjasec

Lisica je v gozdu zagledala merjasca, ki si je ob deblu brusil čekane. Pa ga je vprašala, zakaj si brusil čekane, ko ni nobene nevarnosti.

Merjasec je odgovoril: «Za borbo se je treba pripraviti, ko še ni sovražnika. Ko pride sovražnik, je prepozno pripravljati orožje».

Tri srake

Na veji so sedele tri srake. Stari hrast je dolgo poslušal, kako vreščijo, naposled je rekel:

— Ljube srake, mar ne bi poletele na loko?

Srake so odrčale na loko. Tam so cvetke ob cvrčanju murnov majale glavice.

Srake so sedle na griček in začele tako vreščati, da so cvetke povesele glavice. Murnčki so utihnil in kosmati čmrclj je vljudno rekel:

— Ljube srake, mar ne bi poletele v gaj?

Srake so odrčale v gaj. V gaju so pele ptičke. Naletele so se po svetu in so si pripovedovale o vsem, kar so videli na svojih potovanjih. Vse živali so rade poslušale taka pripovedovanja. Toda srake so najrajši poslušale same sebe; zagnale so tak vrišč, da so zajce zbolela ušesa, sivi volk je oglušel, veverice so začele obmetavati srake z orehovi mi luščinami in lisica je spoštljivo rekla:

— Ljube srake, mar ne bi poletele kam drugam?

Srake so poletele na streho neke hiše. Na pragu so se pogovarjala tri dekletca. Dekletca so bila tako glasna, da so kar prevpila druga drugo.

Tedaj so rekle srake:

— Lejte, tu je za nas pravi kraj!

Zakaj živi opica na drevju?

Črnska basen

Nekoč je divja mačka ves dan lovila, pa ničesar ulovila. Zelo se je utrudila. Sedla je, da bi si odpočila, toda bolhe ji niso dale miru.

Tedaj je zagledala opico. «Opica», ji je zaklicala, «prosim te, pridi sem in otrebi mi bolhe!».

Opica je privolila in medtem ko je iskala bolhe, je divja mačka zaspala. Tedaj pa je opica zgrabila njen rep, ga privezala za vejo in zbežala.

Divja mačka se je zbudila; hotela je iti naprej, pa ni mogla, ker je bila privezana na vejo. Na vso moč si je prizadevala, da bi se rešila, toda zaman. Ostala je tam in težko dihala.

Mimo drevesa je prišla želva. Ko jo je mačka zagle-

dala, je kliknila: «Prosim vas, odvezite mi rep!».

«Pa mi ne boste nič žalega storili, če vas rešim?» je vprašala želva.

«Nič vam ne bom storila!» je odvrnila divja mačka.

In želva je odvezala mačko. Le-ta se je vrnila domov in rekla vsem živalim: «Čez pet dni razglasite, da sem umrla in da me boste pokopale».

Peti dan je divja mačka legla in se potajila, kakor da je mrtva. Živali so prišle in zaplesale okrog nje. Naenkrat je divja mačka skočila pokonci in planila za opico. Toda opica jo je ucvrta mački izored nosa na drevo.

In zato živi opica na drevju in ne gre nikdar na tla. Preveč se boji divje mačke.

HRIBČEV GREGEC

PO POVESTI VENCESLAVA WINKLERJA

21. Ko so se pričeli tovorniki odpravljati, so prijezdili trije grajski: gospod Andraž in dva hlapca. Prikrajci so vedeli, da se bo Andražev pohlep le težko ustavil pred tovorniki. Res je oskrbnik Andraž ustavil konja in oblastno zaklical: «Od kod, ljudje?».

Toda tovorniki se niso dali prestrašiti, bilo jih je dvanajst ljudi in dobro oboroženih. Dva hlapca sta se približala prvemu tovorniku, toda že so se konji začeli pomikati in oskrbnik je jezno vzkliknil: «Prav, kakor hočete!».

Tedaj je Gregec razumel, zakaj je gospod Andraž tako jezen: plen pri tovornikih mu je ušel. Gregec se je glasno zasmel, oskrbnik je še bolj jezno pogledal, župan pa je Gregcu priložil krepko zausnico: «To je Hribčev», je dejal. «Oče sedi v stolpu, sin bo prišel za njim».

22. Medtem so se tovorniki že odpravili. Prikrajci pa so premišljevali o Turkih. Cesar niso pobrali grajski, bodo pobrali Turki: tako je, kadar je slaba letina...

Miha in Gregec pa sta stopala za tovorniki. Gregec si je drgnil obraz. Če bi ga Košuta udaril kje na samem — naj bi bilo — toda tako pred vsemi! «Plačal mu bom!» je godel, ko je hodil za bratom. In oskrbniku tudi. Tovorniki se, oskrbnika niso prestrašili! «Rad bi videl, kako bi ga tovorniki posekali » je dejal Miha. «In marsikdo bi jim rad pomagal. Jaz že!» je še dodal. Gregec pa je spoznal, da so ljudje dovolj močni za to, le da si ne upajo. Mora že biti kaj drugega, razen same moči...

Ko sta se ustavila pred hišo, si je z roko zastril nenadoma oči in pokazal proti vzhodu: «Ježdec!» je zaklicala.

23. «Ježdec!» je ponovil tudi Miha in strmel v daljavo. Najprej se jima je zdelo samo kot prikazen, toda prihajal je vedno bliže. Zdal je srečal tovornike, za trenutek je obstal in nekaj kazal proti vzhodu. Nato je oddirjal dalje. Tovorniki so se ustavili. Ne, obračajo se in hitijo nazaj proti Prikraju, bijejo po konjih in kriče. Ježdec pa se bliža, zdaj je pred hišo. Ugledal je fanta. Udaril je po konju, se v diru obrnil in hripavo zakričal:

«Turki!».

Fanta sta prebledela. Gregec si je potegnil z roko preko čela, noge so mu zatrepetale. «Kaj stojiš, klada», je zatulil Miha in ga sunil pod rebra ter s presunljivim glasom zakričal v hišo: «Turki gredo!».

24. Mati je pritekla iz hiše in se ječe zgrabila za glavo. «Ne tarnajte!» je kričal Miha. «Poberite, kar je kaj vrednega in pojdite z Ivanom in Tinco v tabor! Drugo urediva midva z Gregcem!».

Miha je hitel odvezovati živino in jo z Gregcem spravil na prosto. Ko je Hribčevka videla, kako nagla sta otroke se je zdramila in odjekala v hišo. Z Gregcem je Miha odgnal oba vola in obe kravi navkreber, na hrbet si je naložil koš sena, pa tudi Gregec sam je nesel, kolikor je mogel v naročju. Živali so težko sopele, drselo jim je in padale se na kolena.

Na rebri sta se ozrla v vas. Pretresljiv krik je šel od hiše do hiše, v cerkvi je bilo plat zvona. Stric Ahac kliče ljudi. S prepadenimi obrazi sta se ozrla na vzhod...